

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

24 Φεβρουαρίου 2023

Εκδόσεις Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών

Το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας ανακοινώνει την κυκλοφορία των πιο κάτω εκδόσεων:

-Kyprianos D. Louis, *Entrepreneurship and Economic Strategy in Cyprus in the First Half of the Nineteenth Century: The Case of Georgakis Markantonides*. Series: Texts and Studies in the History of Cyprus, no. 89, Nicosia 2022, Διαστάσεις 19 x 28, 304 σελίδες, ISBN: 978-9963-0-8166-0, Τυπογραφείο «EPTALOFOS S.A.», Τιμή €22,50.

Στην παρούσα εργασία, που αποτελεί μετάφραση στην αγγλική γλώσσα της αντίστοιχης εργασίας που δημοσίευσε το ΚΕΕ το 2021, εξετάζονται οι οικονομικές λειτουργίες που επιτελούσε ο Γεωργάκης Μαρκαντωνίδης ως έμπορος και διοικητικός παράγοντας στην κυπριακή αγορά. Ο Μαρκαντωνίδης ήταν ο κοινωνικός τύπος του κεφαλαιούχου, ο οποίος συνδύαζε τα διοικητικά και τα οικονομικά πλεονεκτήματα της θέσης του, τις οικογενειακές καταβολές, τις πολιτικές προσβάσεις, καθώς και τις επιχειρηματικές δραστηριότητές του, για να επιτύχει τους στόχους του. Η τυπολογία και η ιδιαιτερότητα της επιχείρησης του Γεωργάκη Μαρκαντωνίδη οφείλεται στην επινοητικότητα και τη επιχειρηματική στρατηγική που υιοθέτησε. Η επιχειρηματική στρατηγική του συνέβαλε στην εξασφάλιση χρηματοδότησης μέσω της συγκέντρωσης των «βιομηχανικών» προϊόντων (εμπορευμάτων), τόσο για τη διακίνηση προϊόντων όσο και για την ανάπτυξη άλλων δραστηριοτήτων, όπως μικρών εταιρικών εμπορικών συμπράξεων, μονοπωλιακού τύπου εκμεταλλεύσεων και εκμισθώσεων φορολογικών προσόδων και τσιφλικιών.

Η σχέση του με τους ξένους μεγαλέμπορους βασιζόταν στη σταδιακή αμοιβαία σχέση εμπιστοσύνης, η οποία αποκτήθηκε και αποτελούσε την απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία των μεταξύ τους συναλλαγών. Η εκμίσθωση φορολογικών και τσιφλικιακών προσόδων εκ μέρους του Μαρκαντωνίδη δημιούργησε μια εταιρική σχέση η οποία με τη σειρά της οδήγησε σε μια «ιδιοκτησιακή πραγματικότητα» ως προς τη διαχείριση αυτών των προσόδων. Με τη συνεργασία ενός δικτύου μεσαζόντων που είχε ισχυρή διασύνδεση με τους τόπους παραγωγής ή μέσω της εκχώρησης ομολογίας προθεσμίας εισπρακτέας προς τους παραγωγούς, ο Μαρκαντωνίδης ανέπτυξε ένα ευρύτατο δίκτυο εκμετάλλευσης εμπορευμάτων και πρώτων υλών του τόπου για λογαριασμό εξαγωγέων και ξένων εμπόρων. Πρόκειται για τις εμπορευματικές καλλιέργειες του βαμβακιού, του μεταξιού και στη συνέχεια των χαρουπιών, οι οποίες αποτελούσαν τον κεντρικό χαρακτήρα των ανταλλαγών σε όλη την Ανατολική Μεσόγειο.

Στο βιβλίο εξετάζονται διεξοδικά οι πρακτικές που σχετίζονταν με την αγορά και την πληρωμή του εμπορεύματος. Η προαγορά αποτελεί ένα ζήτημα που δεν έχει διερευνηθεί επαρκώς και είναι συνυφασμένο με σχέσης εξάρτησης και εκμετάλλευσης. Οι μηχανισμοί φοροείσπραξης, τους οποίους εγκαθίδρυσε ο Μαρκαντωνίδης, απέβλεπαν στην αύξηση του κέρδους από τον αγοραστή των φόρων. Ο ίδιος διέτελεσε επίσης εκμισθωτής εμπορευματικών τσιφλικιών, ιδιοκτήτης εργαστηρίου και αποθηκευτικού χώρου.

Με την παρούσα μελέτη αναδεικνύεται ένα πολύπλοκο και πολυεπίπεδο πλέγμα σχέσεων, το οποίο αναπτύσσεται εμπλέκοντας την τοπική οθωμανική εξουσία, την κυπριακή εκκλησία, το «κοινό Κυπρίων», τους εμπόρους, τους «εργαστηριάρηδες», το υπηρετικό προσωπικό, τους τεχνίτες, τους τοπικούς εργάτες κ. ά. Το συγκεκριμένο πλέγμα σχέσεων προσδιορίζει τις οικονομικές σχέσεις της υπό εξέταση περιόδου στην Οθωμανοκρατούμενη Κύπρο των αρχών του 19^{ου} αιώνα. Σε αυτό το πλαίσιο διαφάνηκε ότι προκειμένου να επιτύγχανε μια εμπορική – ή και άλλη – επιχείρηση, η κατοχή διοικητικής σχέσης έμοιαζε αναγκαία.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
- LXIII -

ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΑΠΟ ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ
ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΤΟΜΟΣ 4

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΜΑΡΙΑ ΜΑΤΘΑΙΟΥ
ΑΡΤΥΡΩ ΣΕΝΟΦΩΝΙΔΟΥ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
2022

-Μ. Ματθαίου - Α. Ξενοφώντος, Τα Παραμύθια της Κύπρου από το Λαογραφικό Αρχείο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, τόμος. 4, Σειρά: Δημοσιεύματα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, αρ. 63, Λευκωσία, Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, 2022 Διαστάσεις 19 x 28, 549 σελίδες, ISBN: 978-9963-0-8168-4, Τυπογραφείο «Σ. Λειβαδιώτη Λτδ», Τιμή €70,50.

Το βιβλίο αυτό, εικονογραφημένο με χαρακτηριστικά έργα του χαρακτήρα Χαμπή Τσαγγάρη, αποτελεί συνέχεια των τριών προηγούμενων τόμων της σειράς *Τα Παραμύθια της Κύπρου* από το Λαογραφικό Αρχείο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, που έχουν εκδοθεί το 2015, 2017 και 2019. Στον παρόντα τέταρτο τόμο περιλαμβάνονται 23 ενότητες με αφηγήσεις λαϊκών παραμυθιών που αντλήθηκαν από το Λαογραφικό Αρχείο του Κ.Ε.Ε. και οι οποίες έχουν διασωθεί, είτε σε χειρόγραφο και έντυπη μορφή, είτε σε

μαγνητοφωνημένη. Σε κάθε ενότητα περιλαμβάνονται μία ή περισσότερες παραλλαγές του κάθε παραμυθιού, δημοσιευμένες στον ιδιωματικό λόγο χωρίς γλωσσικές παρεμβάσεις στα χειρόγραφα και συνοδεύονται από αποδόσεις στην κοινή Νεοελληνική. Ακολουθεί σχολιασμός βάσει των διεθνών καταλόγων, των Anti Aarne - Stith Thompson και του αναθεωρημένου από τον Hans-Jörg Uther, βασικού μεθοδολογικού εργαλείου διεθνώς αποδεκτού, που προσεγγίζει τα παραμύθια μέσω της ιστοριογεωγραφικής οπτικής, τα κατατάσσει σε τύπους βάσει της εξέλιξης της πλοκής τους και επιχειρεί συνταγματική ανάλυση της αφήγησης σε επεισόδια. Επιπλέον εντοπίζονται τα μοτίβα της λαϊκής λογοτεχνίας. Ο σχολιασμός εμπλουτίζεται με βιβλιογραφικές παρατηρήσεις, επιχειρεί ανίχνευση της προέλευσης του πυρήνα του παραμυθιού και συσχετισμούς με άλλα είδη της προφορικής και γραπτής γραμματείας. Ακολουθεί καταγραφή των τίτλων όλων των παραλλαγών του Λαογραφικού Αρχείου, δημοσιευόμενων και μη και επισήμανση των διαφορών περιεχομένου μεταξύ τους. Τέλος παρατίθεται κατάλογος παλαιότερων δημοσιεύσεων κυπριακών παραλλαγών. Η έκδοση των *Παραμυθιών της Κύπρου* περιλαμβάνει επίσης Εισαγωγή, Βιβλιογραφία, 4 Πίνακες – Ευρετήρια και Κατάλογο των χαρακτηριστικών έργων του Χαμπή Τσαγγάρη.

Με την έκδοση της σειράς διασώζεται αλλά και διαχέεται εξίσου στο επιστημονικό και στο ευρύ κοινό η εντόπια δημόσια λογοτεχνία. Πρόκειται για την πληρέστερη και συστηματικότερη δημοσίευση των παραμυθιών στην Κύπρο με σχολιασμό τεκμηριωμένο επιστημονικά. Κυρίως το έργο συνιστά ολοκληρωμένο συμπλήρωμα του ελληνικού και κατ' επέκταση του διεθνούς καταλόγου των λαϊκών παραμυθιών.

-Georgios Deligiannakis, *A Cultural History of Late Roman Cyprus*, Series: Texts and Studies in the History of Cyprus, no. 90, Nicosia 2022, Διαστάσεις 19 x 28, 208 σελίδες, ISBN: 978-9963-0-8169-1, Τυπογραφείο « RPM Lithographica Ltd.», Τιμή €20,00.

Το βιβλίο έχει ως θεματική την συνύπαρξη Χριστιανών και Εθνικών στην Ρωμαϊκή Κύπρο κατά την εποχή της όψιμης αρχαιότητας, με χρονική αφετηρία τη βασιλεία του αυτοκράτορα Διοκλητιανού (284-305) και με κατάληξη την απονομή του καθεστώτος του αυτοκέφαλου στην Εκκλησία της Κύπρου το 431. Αυτή η εποχή, αν και δεν έχει μελετηθεί στον ίδιο βαθμό όσο οι κατοπινοί αιώνες, κυρίως εξ αιτίας της ισχνότητας των πηγών, ήταν καθοριστική για τη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας της Κύπρου κατά την όψιμη αρχαιότητα. Η εποχή χαρακτηρίζεται από συνέχεια με το ρωμαϊκό παρελθόν της Κύπρου και από θρησκευτικό πλουραλισμό, έστω και σε αισθητά μειωμένο βαθμό σε σχέση με το άμεσο παρελθόν. Ο συγγραφέας έχει αξιοποιήσει τόσο τις γραπτές όσο και τις αρχαιολογικές πηγές και ευρήματα στο συγγραφή αυτής της μονογραφίας, αποτελούμενη από πέντε κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο συζητείται η μετάβαση της Κύπρου από την κλασική εποχή της ρωμαϊκής κυριαρχίας σε αυτή της όψιμης αρχαιότητας, με αναφορά στις αλλαγές που το νησί και οι κάτοικοι υπέστησαν. Αυτές οι αλλαγές εξάλλου είχαν αντίκτυπο στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι εκτός Κύπρου έβλεπαν το νησί. Το δεύτερο κεφάλαιο επικεντρώνεται στους ούτως καλούμενους Εθνικούς που εξακολουθούσαν να πιστεύουν στο δωδεκάθεο και στους λοιπούς θεούς της αρχαιότητας, καθώς και στο πως αντιμετώπισαν την νέα χριστιανική πίστη. Μια σημαντική τροχοπέδη στη εξέταση αυτού του θέματος είναι η σχεδόν καθολική έλλειψη στοιχείων για τον πολυθεϊσμό μετά από τον τρίτο αιώνα, με αποτέλεσμα οι μελετητές οι οποίοι καταπιάνονται με το θέμα να χρησιμοποιούν μεταγενέστερες χριστιανικές και μάλιστα αγιογραφικές πηγές. Παραβλέπουν το γεγονός ότι οι εν λόγω πηγές παρέχουν μονόπλευρη εικόνα της πραγματικότητας του τρίτου και τέταρτου αιώνα μ.Χ., σχεδόν πάντα εκ των υστέρων, η οποία ήταν πιο περίπλοκη και ποικίλη απ' ό,τι φαίνεται μέσα από αυτές. Προτείνεται νέα μεθοδολογική προσέγγιση μέσω της αξιοποίησης στοιχείων που δεν λήφθηκαν υπόψη προηγουμένως.

Το τρίτο κεφάλαιο επανεξετάζει τα υπέροχα μωσαϊκά δάπεδα που ανευρέθηκαν σε οικιστικούς χώρους σε διάφορα μέρη της Κύπρου, τα οποία προσφέρουν νέες ερμηνείες σχετικά με τις διάφορες πτυχές του αστικού πολιτισμού καθώς και νέες ερμηνείες όσον αφορά στην τοπογραφία και την εικονογραφία τους. Καταβάλλεται ιδιαίτερη προσπάθεια να συζητηθούν αυτά τα ευρήματα εντός του κυπριακού και του ευρύτερου γεωγραφικού τους πλαισίου, κάτι που μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει επαρκώς παρότι υπάρχει πλούσια βιβλιογραφία. Στο τέταρτο κεφάλαιο περιγράφεται συστηματικά η εξάπλωση του Χριστιανισμού και η εδραίωση της τοπικής εκκλησίας από την εποχή των Αποστόλων μέχρι αυτή του επισκόπου Επιφανίου, με την αξιοποίηση αρχαιολογικών ευρημάτων και γραπτών πηγών ώστε να προστίθενται νέες πτυχές του θέματος στην υπάρχουσα επιστημονική βιβλιογραφία. Το υλικό που προέρχεται από την Κύπρο άλλωστε αντιπαραβάλλεται με αυτό από τις γειτονικές χώρες. Γίνεται σύγκριση μεταξύ της Κύπρου και άλλων περιοχών στην εξέταση των διάφορων φάσεων της εξάπλωσης του Χριστιανισμού.

Το τελευταίο κεφάλαιο εστιάζει την προσοχή του στον Επίσκοπο Επιφάνιο ως προσωπικότητα που σφράγισε ανεξίτηλα την κυπριακή πραγματικότητα κατά το δεύτερο μισό του τέταρτου αιώνα. Στα γραφόμενά του, ωστόσο, ο Επιφάνιος παρέχει ελάχιστες πληροφορίες για τις συνθήκες που επικρατούσαν στην Κύπρο της εποχής του. Γι' αυτό χρησιμοποιούνται αρχαιολογικά ευρήματα και ιστορικές πηγές σε συνάρτηση με ό,τι έγραψε για να γίνει αποτίμηση της επιρροής του στην τοπική κοινωνία. Υπάρχει και παράρτημα στο τέλος του βιβλίου για την ιστορία του εβραϊκού στοιχείου στην Κύπρο.

-Αικατερίνη Αριστείδου, *Η Δημοκρατία της Ραγούσας (Ντουμπρόβνικ) και η Ανατολή στον 18^ο αιώνα (1700-1808)*. Σειρά: Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας, no. 91, Λευκωσία 2022, Διαστάσεις 19 x 28, 544 σελίδες, ISBN: 978-9963-0-8167-7, Τυπογραφείο Κώνος Λτδ, Τιμή €26,50.

Στο βιβλίο περιγράφεται και αναλύεται η εμπορική δραστηριότητα της Αδριατικής πολιτείας της Ραγούσας με τα διάφορα εμπορικά λιμάνια, κέντρα και περιφέρειες της ανατολικής Μεσογείου το δέκατο όγδοο αιώνα, με αξιοποίηση προπάντων του αρχαικού υλικού αυτής της πολιτείας, αλλά και αρχαικού υλικού προερχόμενου από τη Βενετία, την Άγκωνα της Ιταλίας και διάφορες περιοχές της Ελλάδας, όπως λ.χ. η Ύδρα. Όπως αναφέρει η συγγραφέας στην εισαγωγή του έργου, σχεδόν όλες οι περιοχές της ανατολικής Μεσογείου στην υπό εξέταση περίοδο βρίσκονταν κάτω από την οθωμανική κυριαρχία. Η ιδιαίτερη σημασία του 18^{ου} αιώνα, εποχή που σηματοδοτείται στην Ευρώπη από τη διόγκωση της βιομηχανικής παραγωγής και τη ζήτηση για πρώτες ύλες από τις περιοχές της ανατολικής Μεσογείου, τονίζεται στην εισαγωγή, όπως και το γεγονός ότι αυτές οι πρώτες ύλες μεταφέρονταν στην Ευρώπη δια θαλάσσης.

Στο πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου περιγράφονται οι συνθήκες υπό τις οποίες αναπτύχθηκε το εμπόριο της Ραγούσας με την ανατολική Μεσόγειο κατά τον 18^ο αιώνα με αναφορά στα σημαντικότερα εμπορικά κέντρα της Ανατολής, το εμπόριο των διάφορων ευρωπαϊκών κρατών με την Ανατολή και ο μεταξύ τους ανταγωνισμός. Επίσης γίνεται περιγραφή των τελωνειακών πρακτικών της οθωμανικής αυτοκρατορίας και της ίδιας της Ραγούσας, της εμφάνισης και ανάπτυξης του ελληνικού εμπορικού ναυτικού και της απαγόρευσης συγκεκριμένων αγαθών από τη διοίκηση της οθωμανικής αυτοκρατορίας υπό κάποιες συγκεκριμένες περιστάσεις, κάτι που είχε ως συνέπεια το λαθρεμπόριο. Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται η σταδιακή εξέλιξη της ναυτιλίας της Ραγούσας κατά τη διάρκεια του 18^{ου} αιώνα μέχρι και τις αρχές του 19^{ου} αιώνα, με ειδική μνεία στα συστήματα ναυτικού δανεισμού και ναυτασφάλειας, καθώς και στην εμφάνιση των ναυτασφαλιστικών εταιρειών.

Στο τρίτο κεφάλαιο του βιβλίου περιγράφεται το εμπόριο της Ραγούσας με τις διάφορες περιοχές της Ανατολικής Μεσογείου, πρώτα με τις περιοχές της ηπειρωτικής και νησιώτικης Ελλάδας, ύστερα με την Αίγυπτο, την Κύπρο, τη Συρία, την Παλαιστίνη και την Καραμανιά (νότια παραλιακή Τουρκία) και στη συνέχεια με τη Σμύρνη, την Μικρά Ασία, την Κωνσταντινούπολη και τα εμπορικά κέντρα της Μαύρης Θάλασσας. Στο τέταρτο κεφάλαιο συζητείται η δημιουργία και η διαμόρφωση των προξενείων της Ραγούσας σε διάφορα λιμάνια και αστικά κέντρα της ανατολικής Μεσογείου. Εξιστορείται η δημιουργία της προξενικής υπηρεσίας της Ραγούσας, η λειτουργία των προξενείων της Ραγούσας στην Ανατολή κατά το πρώτο και το δεύτερο μισό του 18^{ου} αιώνα, τα υποπροξενεία και ο ρόλος που διαδραμάτιζαν, τα όρια αυτών των προξενείων και υποπροξενείων στην Ανατολή, οι ξένοι στην προξενική υπηρεσία της Ραγούσας, μεταξύ των οποίων και Έλληνες, και τελικά η οργάνωση και τα οικονομικά των προξενείων. Στα συμπεράσματα στο τέλος του βιβλίου παρατηρείται πως η Ραγούσα ήταν μεταξύ των πρώτων ευρωπαϊκών κρατών που απέκτησαν σημαντικά εμπορικά προνόμια στην οθωμανική επικράτεια και ότι παρά το σχετικά μικρό της μέγεθος σε σχέση με άλλα ευρωπαϊκά κράτη διαδραμάτισε εντούτοις αξιόλογο ρόλο στο εμπόριο με την ανατολική Μεσόγειο.

Στο τέλος του βιβλίου βρίσκονται παραρτήματα με τις διακινήσεις των ραγουζαϊκών πλοίων προς και από την Ανατολή, γλωσσάριο των ναυτικών και άλλων ορών, καθώς και έγχρωμες και μαυρόασπρες φωτογραφίες, χάρτες, γκραβούρες και φωτογραφίες εγγράφων που σχετίζονται με τη Ραγούσα και τις περιοχές της ανατολικής Μεσογείου με τις οποίες είχε εμπορικές συναλλαγές.

-Καλλιόπη Πρωτοπαπά, Τα έθιμα της γέννησης στην παραδοσιακή κοινωνία της Κύπρου, Σειρά: Δημοσιεύματα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, αρ. 49 - Λευκωσία 2009, επανεκτύπωση 2022, Διαστάσεις 17 x 24, 655 σελίδες, ISBN: 978-9963-0-8113-4, Τυπογραφείο «RPM Lithographica Ltd.», Τιμή €19,50.

Το περιεχόμενο του βιβλίου στηρίζεται σε υλικό από το Λαογραφικό Αρχείο και το Αρχείο Προφορικής Παράδοσης του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και είναι αποτέλεσμα συστηματικής επιτόπιας έρευνας. Περιλαμβάνει μαρτυρίες από όλη την Κύπρο.

Στα έθιμα της γέννησης παρατηρείται μια μεγάλη ποικιλία. Λόγω της κρίσιμης κατάστασης που δημιουργείται για την επιβίωση τόσο της μητέρας, όσο και του βρέφους κύρια προσπάθεια είναι η αποτροπή του κακού. Η αποτροπή του κακού και η εξαπάτηση των κακών πνευμάτων και ο εξευμενισμός τους αλλά και η δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για τη νέα ζωή που έρχεται, από παλιά απασχόλησαν τους ανθρώπους, που προσπαθούσαν να δώσουν λύσεις με τη βοήθεια της λαϊκής ιατρικής αλλά και της μαγείας, μια και ο παραδοσιακός άνθρωπος πιστεύει ότι ο υπερφυσικός κόσμος επηρεάζει τη γήινη ύπαρξή του.

Προχριστιανικές αντιλήψεις και έθιμα επιβιώνουν ως τον 20ό αιώνα. Η συνάντηση με τον χριστιανισμό έδωσε πολλές φορές διαφορετικό μανδύα και περιεχόμενο στα έθιμα, που συνέχισαν να υπάρχουν. Εντυπωσιακή η ομοιότητα πρακτικών που αναφέρονται στην αρχαία ιατρική από τον Ιπποκράτη και τον Γαληνό.

Στην όλη προσπάθεια ουσιαστική και απαραίτητη η συμμετοχή των μελών της κοινότητας, ηθική και ουσιαστική. Οι φροντίδες για το νεογέννητο συνοδεύονται από συμβολικές πράξεις. Η ευλογία της λεχώνας και του παιδιού με τον αγιασμό αλλά και το σταύρωμα, δηλαδή ο σχηματισμός του σταυρού στους τοίχους του σπιτιού, είναι απαραίτητα. Μεγάλη η σημασία, ουσιαστική και συμβολική, στην περιποίηση της λεχώνας με τα ατμόλουτρα και τους υποκαπνισμούς, που συνηθίζονταν από την αρχαιότητα.

Ο θηλασμός και η καθημερινή φροντίδα του νεογέννητου είναι στο επίκεντρο των προσπαθειών. Απαραίτητο και το συμβολικό χόλιασμα του βρέφους. Ιδιαίτερη και η σημασία των αποτροπαϊκών αντικειμένων, τόσο για τη λεχώνα, όσο και για το μωρό.

Συμβολικά και τα δώρα για το νεογέννητο, που πρέπει να είναι άσπρα: αλάτι, ζάχαρη, βαμβάκι, μαλλί, όλα άσπρα, για να ζήσει πολλά χρόνια και να ασπρίσουν τα μαλλιά του. Προλήψεις για την αποτροπή του κακού, μια και ο κίνδυνος είναι μεγάλος. Σε παλιότερη εποχή με την απουσία της ιατρικής σε πολύ μεγάλο βαθμό καλύπτεται το κενό με φυσικούς και μαγικούς τρόπους θεραπείας.

Τα τρυφερά νανουρίσματα συνοδεύουν το παιδί στα πρώτα του βήματα.

Στο κείμενο παρεμβάλλονται και μαρτυρίες στην κυπριακή διάλεκτο, που δίνουν αυθεντικότητα στις πληροφορίες. Παράλληλα καταγράφονται στο Παράρτημα οι ερευνητές αλλά και οι πληροφορητές τόσο του Λαογραφικού, όσο και του Αρχείου Προφορικής Παράδοσης.

Το βιβλίο περιλαμβάνεται στο τετράτομο έργο που αναφέρεται στα έθιμα του κύκλου της ζωής και τιμήθηκε με έπαινο από την Ακαδημία Αθηνών το 2013 με το σκεπτικό ότι «προάγουν τη γνώση για τον λαϊκό πολιτισμό της Κύπρου».

Επίσης έχει πάρει το Κρατικό βραβείο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού το 2009.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
- XLIX -

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ

ΕΘΙΜΑ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ
ΣΤΗΝ
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
2009

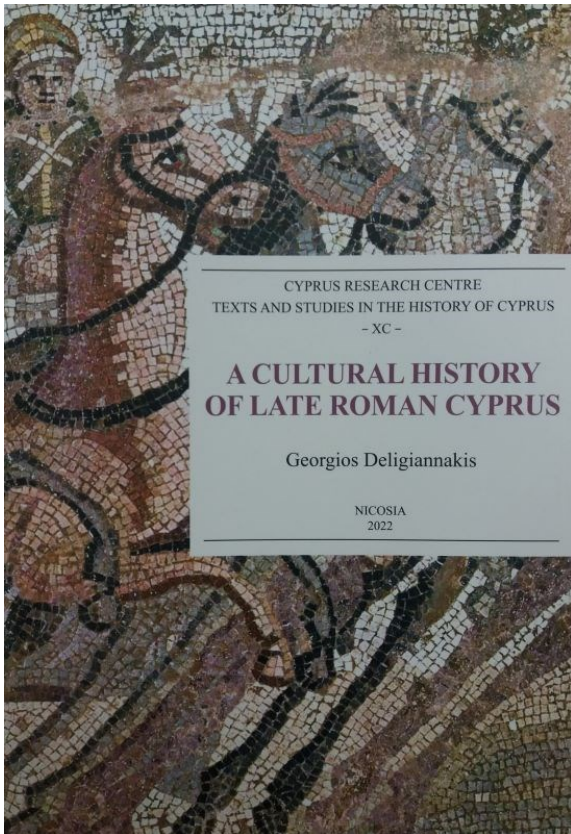
ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
- XCI -

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΡΑΓΟΥΖΑΣ
(ΝΤΟΥΜΠΡΟΒΝΙΚ)
ΚΑΙ Η ΑΝΑΤΟΛΗ ΣΤΟΝ 18^ο ΑΙΩΝΑ
(1700-1808)

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ Χ. ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
2022

CYPRUS RESEARCH CENTRE
TEXTS AND STUDIES IN THE HISTORY OF CYPRUS
- XC -

**A CULTURAL HISTORY
OF LATE ROMAN CYPRUS**

Georgios Deligiannakis

NICOSIA
2022

CYPRUS RESEARCH CENTRE
TEXTS AND STUDIES IN THE HISTORY OF CYPRUS
- LXXXIX -

KYPRIANOS D. LOUIS

**ENTREPRENEURSHIP
AND ECONOMIC STRATEGY**

IN CYPRUS IN THE FIRST HALF OF THE 19TH CENTURY:
THE CASE OF GEORGAKIS MARKANTONIDES

NICOSIA
2022